

PATVIRTINTA

Jasiuliškių socialinės globos namų direktoriaus
2022 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. V-97

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Jasiuliškių socialinės globos namuose (toliau – Globos namai), įvertinant korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius, parengiant išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir nustatant korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių mažinimo ar pašalinimo priemones.

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tikslas – antikorupciniu požiūriu įvertinti Globos namų pasirinktą veiklos sritį (-is), siekiant nustatyti korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, ir nustatyti priemones, skirtas korupcijos rizikai ir (ar) rizikos veiksniams sumažinti ar pašalinti.

3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo uždaviniai:

3.1. nustatyti Globos namų veiklos sritis, kuriose yra korupcijos pasireiškimo tikimybė;

3.2. identifikuoti korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius srityse, kuriose yra korupcijos pasireiškimo tikimybė;

3.3. nustatyti korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių mažinimo ar pašalinimo priemones.

4. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme (toliau – KPI).

II SKYRIUS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE YRA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMAS

5. Globos namai, valdydami korupcijos riziką, savo nuožiūra gali nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę konkrečioje veiklos srityje. Sprendimą nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę savo iniciatyva priima Globos namų direktorius, o korupcijos pasireiškimo tikimybę nustato asmuo atsakingas už korupcijos prevenciją ir jos kontrolę.

6. Priėmus sprendimą nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę, būtina sudaryti ar atnaujinti, jei buvo sudarytas anksčiau nei prieš metus iki sprendimo nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę priėmimo dienos, Globos namų veiklos sričių sąrašą.

7. Globos namų veiklos sritys skirstomos į:

7.1. veiklos sritis, susijusias su Globos namų savarankiško funkcionavimo užtikrinimu (vidaus administravimas), pavyzdžiui, viešųjų pirkimų planavimas, inicijavimas, organizavimas, vykdymas ir kontrolė, turto valdymas bei naudojimas, darbuotojų priėmimo į darbą organizavimas ir pan.;

7.2. veiklos sritis, susijusias su Globos namų konkrečių funkcijų vykdymu, pavyzdžiui, socialinių paslaugų teikimu ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimu ir pan.

8. Globos namų darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir jos kontrolę nustato korupcijos pasireiškimo tikimybę, apibendrina iš struktūrinių padalinių gautą informaciją ir sudaro bendrą Globos namų veiklos sričių sąrašą.

9. Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, analizuojamas ne senesnis kaip 2 ar 3 pastarųjų metų laikotarpis.

10. Globos namų vykdomos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš vertinimo kriterijų:

10.1. padaroma korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ar teisės pažeidimas, todėl būtina nustatyti, kokios Globos namų veiklą reglamentuojančių teisės aktų spragos, vidaus kontrolės trūkumai ir kitos priežastys sudarė prielaidas šiuos teisės pažeidimus padaryti, ir imtis priemonių teisinio reglamentavimo spragoms šalinti bei vidaus kontrolės efektyvumui didinti;

10.2. gauti skundai, pranešimai, pareiškimai dėl atliktų veiksmų ir (ar) priimtų sprendimų;

10.3. pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Vertinama, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad globos namams suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, teisės aktų reikalavimų atitinkamoje srityje;

10.4. kai Globos namų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti. Vertinama, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad darbuotojų įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka neapibrėžti (nepakankamai apibrėžti) Globos namų priimtų vidaus teisės aktų ar kitų teisės aktų dispozicijose, nepriimti vidaus teisės aktai, būtini įstatymų ar kitų teisės norminių aktų įgyvendinimui, platūs Globos namų darbuotojų įgaliojimai priimti sprendimus savo nuožiūra, darbuotojų priimamų sprendimų ar veiklos kontrolės tvarka, darbuotojų atsakomybė neapibrėžta (nepakankamai apibrėžta) Globos namų vidaus teisės aktuose ir pan.;

10.5. veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ar kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. Vertinama, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, nustatius, kad Globos namų darbuotojas suteikti įgaliojimai išduoti leidimus, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų įgaliojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo;

10.6. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kito Globos namų patvirtinimo. Vertinama, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, kai Globos namams suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su jo turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, kai šie sprendimai susiję su kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų viešojo sektoriaus subjektų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitais viešojo sektoriaus subjektais ir (ar) nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinimo;

10.7. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Laikytina, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad Globos namų veikla susijusi su informacijos įslaptinimu ar išslaptinimu, įslaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga ir (ar) kai kurie jos darbuotojai yra įslaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai;

10.8. anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę buvo nustatyta veikos trūkumų. Globos namų veiklos atitiktis šiam kriterijui vertinama tik tuo atveju, jei specialiųjų tyrimų tarnyba teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę Globos namuose ir pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės. Laikytina, kad Globos namų veikla atitinka šį kriterijų, jei Specialiųjų tyrimų tarnybos parengtoje išvadoje buvo pateiktos kritinės antikorupcinės pastabos;

10.9. priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda. Globos namų veiklos atitiktis šiam kriterijui vertinama tuo atveju, jeigu Globos namų darbuotojai interesanto atžvilgiu priima sprendimus, susijusius su pastarajam tenkančia materialine nauda (pavyzdžiui išmokų, pašalpų, paramos prašymų nagrinėjimas ir skyrimas ir pan.);

10.10. Valstybės kontrolė, Seimo kontrolieriai, kitos kontrolės ar priežiūros institucijos arba patys Globos namai atliktų vidaus patikrinimų metu nustatė veiklos pažeidimų atitinkamoje srityje.

11. Nustatydamas korupcijos pasireiškimo tikimybę, darbuotojas atsakingas už korupcijos kontrolę ir jos prevenciją, gali pasirinkti papildomus kriterijus, pagal kuriuos Globos namų veiklos

sritis būtų atrinkta dėl korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių nustatymo, pavyzdžiui, atsižvelgti į sociologinių tyrimų, žiniasklaidos duomenis ir kita.

12. Jei Globos namų veiklos sritis (-ys) atitinka vieną ar kelis iš Aprašo 10 punkte nustatytų kriterijų, šiose srityse atliekamas korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnių nustatymas. Rekomenduotina pasirinkti tą (-as) veiklos (-ų) sritį (-is), kuri (-ios) atitinka daugiausia Aprašo 10 punkte nurodytų kriterijų.

III SKYRIUS

KORUPCIJOS RIZIKOS IR (AR) RIZIKOS VEIKSNIŲ VEIKLOS SRITYSE, KURIOSE YRA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMAS

13. Nustatant korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius taikomi šie informacijos (duomenų) rinkimo metodai (gali būti taikomi visi toliau išvardyti metodai arba jų dalis):

13.1. teisės aktų ir dokumentų turinio analizė;

13.2. interviu metodas (vertinami darbuotojų ar kitų juridinių ar fizinių asmenų, galinčių suteikti reikiamos informacijos korupcijos rizikai ir (ar) rizikos veiksniams nustatyti, atsakymai į jiems pateiktus klausimus);

13.3. prieinamos informacijos (tai skunduose, pranešimuose, pareiškimuose pateikiama informacija, valstybės registrų, kadastrų, informacinių sistemų, interneto svetainės duomenys, žiniasklaidoje skelbiama informacija ir pan.) stebėjimas ir analizavimas.

14. Nustatant korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius, pradedama nuo teisės aktų, reglamentuojančių analizuojamą veiklos sritį, analizės. Atliekant šią teisės aktų analizę siekiama identifikuoti galimas teisinio reglamentavimo spragas ir galimybę dviprasmiškai taikyti teisės aktų nuostatas, taip pat siekiama įvertinti sprendimų priėmimo procedūros aiškumą, teisės aktų taikymo praktiką, nustatytus korupcijos atvejus ir teisės aktų nuostatas, galimai sudarančias sąlygas korupcijai pasireikšti.

15. Nustatant didelės apimties ar sudėtingos veiklos srities ar proceso, apimančio net kelių padalinių veiklą, kelias administracines procedūras ar pan., korupcijos riziką ir (ar) rizikos veiksnius, tikslinga:

15.1. parengti klausimyną ir įtraukti į jį klausimus:

15.1.1. susijusius su teisinio reglamentavimo spragomis, nustatytomis atliekant veiklos sritį ar procesą reglamentuojančių teisės aktų analizę;

15.1.2. kitus klausimus, į kuriuos nebuvo įmanoma gauti atsakymų vertinant teisės aktų ar kitų dokumentų turinį, taip pat vertinant kitus prieinamus informacijos šaltinius;

15.2. papildomai analizuoti ir kitus dokumentus, susijusius su analizuojama veiklos sritimi ar procesu. Rekomenduojama parengti atrankos kriterijus, kuriais bus vadovaujamasi atrenkant analizuoti konkrečius dokumentus.

16. Lyginant siektiną teisinių santykių, susijusių su analizuojama Globos namų veiklos sritimi, būklę su esama šios veiklos srities padėtimi, būtina išsamiai, objektyviai ir visapusiškai ištirti reikšmingus duomenis (Globos namų priimtus norminius, vidaus administravimo ir individualius teisės aktus, kitus dokumentus, žodžiu ar raštu darbuotojų pateiktą informaciją ir pan.) ir atsakyti į sekančius klausimus:

16.1. Ar Globos namai priėmė visus teisės aktus, reglamentuojančius Globos namų veiklos sritį ir (ar) procedūrą, kuriuos turėjo priimti, įgyvendindamas aukštesnės galios aktus;

16.2. Ar pakankamai reglamentuotas analizuojamos procedūros atlikimas, ar yra poreikis ją reglamentuoti detaliau, siekiant mažinti darbuotojų diskreciją, skirtingą taikymo praktiką;

16.3. Ar Globos namų priimti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys Globos namų veikos sritį ir (ar) procedūrą, dera su aukštesnės teisinės galios teisės aktais;

16.4. Ar Globos namų priimti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys Globos namų veikos sritį, nenustato perteklinių reikalavimų lyginant su aukštesnės galios teisės aktais, ar nėra plečiamai aiškinamos įstatymo nuostatos;

16.5. Ar Globos namų kompetencija ir įgaliojimai detalizuoti Globos namų priimtuose vidaus teisės aktuose. Ar įgaliojimų ir tarpusavio santykių (funkcijų) nustatymas (paskirstymas) Globos namų vidaus teisės aktuose yra aiškus ir tinkamai suprantamas, ar laikomasi norminiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, apribojimų funkcijomis ir (ar) kompetencijoms nustatyti ir paskirstyti, pavyzdžiui, sprendimo priėmimo ir kontrolės ar priežiūros veiksmų atskyrimo ir pan.;

16.6. Ar Globos namų darbuotojai laikosi reikalavimų ir (ar) apribojimų, susijusių su jų teisėmis, pareigomis ir atsakomybe analizuojamoje veiklos srityje. Ar Globos namų darbuotojams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra;

16.7. Ar Globos namų atliekamos procedūros pradedamos tik esant teisiniais pagrindams, nustatytiems norminiuose teisės aktuose;

16.8. Ar Globos namams pradedant procedūrą tinkamai ir visapusiškai įvertinama Globos namų teikiamos paslaugos gavėjo, jo pateiktų dokumentų atitiktis norminių teisės aktų reikalavimams. Ar toks vertinimas atliekamas laikantis teisės aktuose įtvirtintų kriterijų;

16.9. Ar Globos namai, pradėdami procedūrą, faktines aplinkybes, susijusias su paslaugos gavėjų statusu, jų pateiktų dokumentų apimtimi ir turiniu, vertina vienodai, nediskriminuoja ir (ar) neproteguoja kai kurių paslaugos gavėjų;

16.10. Ar sprendimai Globos namams vykdant procedūras priimami laikantis norminiuose teisės aktuose įtvirtintų principų, kriterijų. Ar šie kriterijai yra taikomi objektyviai, nediskriminuojant atskirų paslaugos, kito veiksmo subjektų;

16.11. Ar Globos namų priimami sprendimai (jų projektai) rengiami ir derinami laikantis norminiuose teisės aktuose ir Globos namų vidaus teisiniuose aktuose nustatytų terminų;

16.12. Ar Globos namų priimami sprendimai (jų projektai) tinkamai įforminami ir dokumentuojami, ar atitinka jiems keliamus turinius ir formos reikalavimus, pavyzdžiui: ar yra nurodyti sprendimo priėmimo teisiniai pagrindai, ar sprendimai yra pagrįsti, tinkamai motyvuoti ir pan.;

16.13. Ar Globos namų sprendimus (jų projektus) priima tinkamus įgaliojimus ir kompetenciją turintys Globos namų darbuotojai;

16.14. Ar Globos namų priimti sprendimai yra objektyvūs ir vienodi (esant tapačioms ar panašioms faktinėms aplinkybėms) visiems procedūros dalyviams;

16.15. Ar informacija apie Globos namų priimtus sprendimus, kitus veiksmus yra viešai prieinama (skelbiama), jei to reikalauja norminiai teisės aktai;

16.16. Ar tinkamai laikomasi norminių teisės aktų, Globos namų priimtų sprendimų apskundimo tvarkos. Ar priimant skundą ir (ar) pakeičiant, panaikinant sprendimą nėra diskriminuojami ir (ar) proteguojami kai kurie procedūros dalyviai;

16.17. Ar laikomasi norminių teisės aktų reikalavimų, susijusių su Globos namų vykdomų procedūrų perkėlimu į elektroninę erdvę, atliekant kitus veiksmus;

16.18. Ar Globos namuose taikomos vidaus kontrolės ir korupcijos prevencijos priemonės. Jeigu taip, tai ar jos yra pakankamos, kad būtų galima efektyviai identifikuoti ir užkardyti veiklos neatitiktis;

16.19. Ar Globos namų procedūrų vykdymo vidaus tvarkos aprašu laikymosi kontrolės sistema yra aiški, veiksminga ir efektyvi;

16.20. Ar laikomasi vidaus kontrolės metu pastebėtų trūkumų, netinkamai atliktų pareigų, nevykdomų funkcijų, nepasiektų veiklos rodiklių, kitų klaidų ištaisymo procedūros reikalavimų ir (ar) tvarkos, ar užtikrinamas sisteminis kontrolės priemonių taikymas ir pan.

IV SKYRIUS

IŠVADOS DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO PARENGIMAS IR KORUPCIJOS RIZIKOS IR (AR) RIZIKOS VEIKSNIŲ MAŽINIMO AR PAŠALINIMO PRIEMONIŲ NUSTATYMAS

17. Nustačius korupcijos pasireiškimo tikimybę, surašoma išvada, kurioje nurodoma:

17.1. asmenys (subjektai), nustatę korupcijos pasireiškimo tikimybę Globos namų veikloje;

17.2. analizuotas laikotarpis;

17.3. naudoti metodai ir atlikti veiksmai nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę;

17.4. analizuota (-os) veiklos sritis (-ys). Turi būti pateikiamas bendras šios srities (-čių) aprašymas, išsamiai paaiškinant, kokius Aprašo 10 punkte išvardytus kriterijus atitinka veiklos sritis (-ys), ar nurodant kitus pagrindus, dėl kurių ši veiklos sritis (-ys) buvo analizuojama (-os);

17.5. nustatyta korupcijos rizika ir (ar) korupcijos rizikos veiksniai, juos pagrindžiantys duomenys. Nustatyta korupcijos rizika ir (ar) rizikos veiksniai aprašomi išsamiai, aiškiai ir konkrečiai, nurodant priežastis, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos (faktinės) situacijos ir siektinos situacijos. Aprašant korupcijos rizikos veiksnius, reikia nurodyti norminį teisės aktą, konkrečią jo normą, kurios nėra laikomasi ar kurios reikalavimai yra pažeidžiami, glaustai apibūdinti dėl procedūros priimtą sprendimą, teisinio reglamentavimo spragas, kolizijas, per plačią darbuotojų diskreciją, vidaus kontrolės sistemos nepakankamą efektyvumą parodančias faktines aplinkybes, t. y. pagrįsti, kodėl yra laikoma, kad esama korupcijos rizikos veiksnio. Aprašymas turi motyvuotai atskleisti, kaip korupcijos rizikos veiksnys didina korupcijos riziką atitinkamoje Globos namų veiklos srityje, ar Globos namuose šiuo metu taikomos kokios nors priemonės šiai rizikai valdyti (mažinti), kokie yra jau taikomų vidaus kontrolės ar korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo trūkumai;

17.6. nustatytos korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnio sumažinimo ar pašalinimo priemonės. Nurodomos priemonės, kurias Globos namams reikėtų įgyvendinti, kad būtų pašalinta korupcijos rizika ir (ar) korupcijos rizikos veiksniai ar, kiek galima, sumažintas jų neigiamas poveikis. Priemonės nustatomos susiejant jas su nustatyta korupcijos rizika ir (ar) rizikos veiksniais;

17.7. kiti pasiūlymai.

18. Išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo turi būti surašoma ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo priėmimo dienos ir pateikiama šį sprendimą priėmusiam Globos namų direktoriui, ar jo įgaliotam asmeniui patvirtinti per 3 darbo dienas nuo jos surašymo dienos.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Sprendimą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo priėmęs Globos namų direktorius, patvirtinęs išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, priima sprendimus dėl korupcijos rizikos ir jos veiksnio (jeigu jie nustatyti) pašalinimo ar mažinimo.

20. Siekiant susisteminti korupcijos prevencijos veiklą, nustatytos korupcijos rizikos ir (ar) rizikos veiksnio sumažinimo ar pašalinimo priemonės įtraukiamos į Globos namų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, aiškiai nurodant, kokiam korupcijos rizikos veiksnio pašalinti ar sumažinti jo poveikį skirta konkreti priemonė, taip pat nurodant priemonės vykdytojus, priemonės įvykdymo terminus ir rezultato, kurio laukiama įvykdžius priemonę, vertinimo kriterijus.

21. Išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo skelbiama Globos namų interneto svetainėje.

22. Globos namų darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir jos kontrolę, ne vėliau kaip po vieno metų nuo gautų rekomendacijų sprendimų priėmimo Globos namų interneto svetainėje paskelbia Globos namų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių vykdymo ataskaitą.
